

Izhaja vsaki dan: 100
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 2. uri jutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto peti; poslanice, osrednice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vsa leta 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez doplačila naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski list „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštne-hranilni račun št. 841.652.

Na otvoritvi vseučilišča v Belemgradu.

dne 14. oktobra 1905. je zastopnik »Slov. Matic«, gospod Anton Trstnjak, imel nastopni govor:

Vaše Veličanstvo!
Vseučelni zbor!
Mili mi narod srbski!

V tem svečanem trenutku, ko se vrši najveličastnejši čin v srbskem kulturnem življenju in ko Vas, mila mater vsprejemoma v svetilišče vseobčnega znanstvenega naobrazovanja, obrne na oči vsega učnega slavjanskega sveta v Beligradu, v to prestolnico slavne srbske kraljevine. Tudi mi Slovenci smo pohleli, da se pridružimo Vaši kulturni proslavi, a meni je osobita čast, da Vam v imenu »Slovenske Matic« in drugih društev prislušan in izročam najprijetnejše pozdrave in čestitke ter izražam najtoplejšo simpatijo vsega slovenskega naroda. Verujte mi, kakor se vsaki iskreni Srb raduje današnjemu dnevu, tako se temu velikemu dogodku raduje iz vsega srca in iz dna duše svoje tudi vsak Slovenec.

Nepopolna bi bila Vaša svečanost, ako v kolu južnih Slavjanov ne bi bilo danes slovenskega zastopnika, zastopnika onega črtega in žilavega, na severu južnoslavjanske meje za svojo kulturo in obstanek borčega se naroda slovenskega, ki je tesno spojen s praporom srbske književnosti in kateri je vedno veran branil vas one narodne svetlinje, ki nabijajo sedaj v prvem srbskem vseučilišču gorke gojtalje in neumorne bratitelje.

Ne samo, da nas spajata kri in jezik, — a to je ono, kar je vsakemu narodu najsveteje — spaja nas še svet spomin na jedno najvažnejšo dob srbskega prerodenja. Radi tega se nam je v tem, znanosti in prosveti posvečenem hramu, spominjati onih velikih mož, ki so, kakor Karamzin, Puškin in Gogolj v Rusih, tako tudi naši prvi preproščati na našem jugu visoko dvignili narodno kulturo. Dva moža slavnege spomina imena in dala sta tej dobi novo življenje, a ta moža sta bila Slovenec Jernej Kopitar in Srbijanec Vuk Stefanović Karadžić Na Dunaju, kjer sta Frušić in Davidović izdajala »Novine srbske«, zasnovala sta veliko idejo, izrgala sta srbski jezik iz pozabnosti ter mu priborila občno veljavo. Na Dunaju je bila in delovala sveta slavjanska občina, ki so jej bili člani Kopitar, Vuk, pesnik

Branko Radičević in kasneje Miklošić.

Kar je zasnoval Dositej, to je s trudom dovršil Vuk, a vsemu delu je ustvaril znanstveno, stalno podlago neumrljaničič. Z osobitim ponosom in posebnim zadovoljstvom smemo torej reči, da je bil Kopitar, ta monstrum scientiarum, kumom na najvažnejšem delu srbskega naroda. Mislim, da je to bilo najavetnejše in najdejalnejše literarno pobratimstvo, kar ga pozna srbsko-slovenska zgodovina.

A ne smemo pozabiti, da je Vuk započel svoje delo tedaj, ko se je Srbija osvobodila izpod turškega robitva in dobila svobodo in samostojnost, pod katero se je šele mogla razvijati njegova ideja. Čim močnejša pa je država, tem lepše morejo uspevati oni nežni cvetki, kateri imenujemo znanost in umetnost.

Danes je slavistika in vse one znanosti, ki so v tesni zvezi z njo, jedna naših najmočnejših disciplin: ona nam je udarila narodni ponos in nam otvorila pogled v boljše bodočnost. Srbsko vseučilišče je največji trijumf srbskega jezika, srbskega dela in srbskega napredka.

Tukaj na tem svečem vrelu znanosti, bodo se krepčali pionirji srbske kulture in napredka, potem pa se bodo razkrojili po vsaj srbski zemlji, delovali bodo za prosveto in za materialno blagostanje, a kot apostoli širili naj bi najlepši nauk: neizmerno ljubav do drage domovine Srbije.

V tem imenu ključem iz dna duše svoje srbskemu vseučilišču, gospodu rektorju in profesorjem, kakor tudi vsemu srbskemu narodu: Slava! Slava! Slava!

S Kranjskega.

(Dopis.)

Vsako delo naj ima kaj vseh! Kdo bo pa tudi prazno slamo mlati? Tega posla tudi Vaš dopisnik noče imeti, kakor je sicer naklonjen Vašemu listu radi tega, ker »Edinost« noče pa noče povspahovati slovenskega političnega strankarstva. Teh nazorov je namreč tudi Vaš dopisnik, ki neprenehoma — pa žalibog brez vseh — nrepi po tem, da bi se politično že preveč razcepljeni Slovenci zopet zblizali in zjedini. To je rudeča nit, ki se jo more opaziti v vseh njegovih dopisih, ki nimajo nikoli namena, da bi kri-

banovo pismo. Sedaj je potegnil Luka svoj meč, a za njim drugi bratje. Drvili so iz svetovalnice, da bi zbrali okoli sebe podkupljeno smet ter da bi požigali po mestu. Pod vratmi se je nameril Luka na svetovalca Zoriča ter ga z držajem sablje udaril v obraz tako silno, da se je starcu v hipu vtila kri po belih laseh in se je starček zrušil na tla. Na to je pobesnilo tudi meščanstvo, ki je pričakovalo stalo pred posvetovalnico.

Luka ni preživel svojega zločina. Naši ljudje spoštujejo starost in sive lase, in videči, kako je besnež užalil davni in sveti običaj, zaleteli so se vanj kakor ose. Kričaje so se zbrali okoli njega, da mu je bilo videti le glavo in roke. Z nožem, palico, pestjo in mečem so navalili meščani na nesrečnega Luko ter ga spravili pod svoje noge in skoro ni bilo videti družega nego krvavo truplo, ki mu nisi mogel spoznati obraza. Besna množica je popadla mrtveca za noge ter ga vlačila po ulicah, da je ostajala za njim krvava sled, a o tem so ljudje kričali kakor iz sebe: »Nočemo Šišmana! Nočemo Vlahi! Hrvatje smo! Tvrdo nam bodi kralj in Ivaniš ban!« Ali tudi njegovim nesrečnim bratom ni prošlo bolje. Enega so vrgli skozi okno posvetovalnice, da je ostal

vično napadali eno ali drugo politično stranko, ker bi s tem le škodoval svojim tendencam, mesto koristil. Zato bodi odkrito povedano, da bi nam ljubše bilo, ako bi glasili naših strank molčali o naših nasorih, kakor da jih ona stranka graja, druga po hvali. To se je dopisniku že večkrat pripetilo in boji se, da se bo še ponavljalo; kajti na Kranjskem se nadaljuje staro politično kolobarjenje. Med sasedanjem deželne zbornice je bilo nekoliko »premij«, a zdaj se čuje staro zbadanje, ki celo obžaluje, da je bilo v deželni zbornici toliko premirja, da se je moglo storiti nekaj dobrega za ljudstvo.

Da-li se bodo ob dopolnilni volitvi za deželni zbor v ribniško-kočevskem okraju politični duhovi zopet razburjali, tega se ne ve. Slovenska ljudska stranka je postavila kandidatom dvornega svetnika Šuklje-ja, ki se bo dne 17. t. m. v družbi, dra. Šušteršiča predstavljati volilem v Ribnici. Da bi narodno-napredna stranka tudi kandidata postavila, o tem ni nič slišati. Mi sedaj niti ne odsvetujemo, niti ne priporočamo tega. Želeli smo le, da bi niti konservativna stranka ne postavila kandidata. Marveč naj bi bili to storili zaupni možje v volilnem okraju samem. Ali ker je že to storila, naj se ta kandidatura v interesu ljubega miru molče odobri; kajti, ako nastopita dva slovenska kandidata v tem volilnem okraju, kjer je skoro ena tretjina volilcev nemške (Kočevske) narodnosti, odločevali bi končno ti, kateri izmed obeh bo izvoljen. Pa to ne bi bilo še največje zlo; večje hudo je to, da se zatroša preveč sovraštva med volilce, kedar si nasprotno stojita dva kandidata ene in iste narodnosti in skoro ene in iste politične barve. Ob takih volitvah prihajajo potem na dan največ osebnosti kandidatov in — volilcev. In kedar so si osebne koristi navskrzi, takrat se odpirajo vrata na stečaj osebnim mržnjam, osebnemu sovraštvu. Ob takih prilikah se poskuša, žalibog, še s prevaro, z nemoralnimi agitatoričnimi in volilnimi sredstvi, z nepoštenim ravanjem volilnih listkov, kar vse se večkrat končno poravnava še le — v sodni dvorani.

Avstrijska poslanska zbornica.

Dunaj 13. Poslanska zbornica je razpravljala nujna predloga glavnega gmoznega in moralnega zboljšanja državnih uradnikov in služabnikov.

Posl. dr. Hortis in tovariši so uležili interpelacijo na voditelja ministerstva za uk in bogočastje glede dejstva, da odrekajo cerkveni organi verski pouk v italijanskem jeziku in glede dejstva, da se vodi učenec ob nedeljah in praznikih k službi božji.

mrtve na mestu, družega so pobili, ko je bežal k morju, a tretjemu so od zadej razbili glavo, ko je hotel stopiti v svojo hišo. Tako se je pogubilo to izdajsko pleme Mikačevo in razjarjena množica bi bila pobila tudi ženske, bila bi razvalila hišo Mikačevih do tal, da ni mestno svetovalstvo poslalo orožnikov na obrambo ubogih ljudi.

Težkim srcem sem gledal ta krvavi prizor in moja duša je bila užaloščena. Izdajalci so sicer res poginili, ali kaka je korist od tega? Domača kri se je klala z domačo krvjo, tu se troši lastna moč in mi propadamo zbog lastne mizerije.

— Kakor Mikačevo prokleto pleme, naj pogine vsaki izdajalec svojega rodu, je rekel ban Ivaniš odločno. Tudi v meni je srca, tudi jaz imam dušo, žal mi je za vsako kapljo zastoj prelite krvi; čeprav sem vzrasel kraj sablje in nesreče doma svojega, da-si sem se okrutil ob večnih krvavih prizorih, vendar so mi neenkrat orosile oko solze usmiljenja. Nu, prijatelji moji, jaz vam pravim: premehki smo mi Hrvatje, mehki kakor tisti kos blata, iz katerega dela deček raznovrstne podobe; mi odpuščamo prehitro, in to tudi njemu, ki se je najhuje pregrešil proti zakonu in pravici, proti jeziku in mleku hrvatske

Finančni minister Kosel je odbijal očitaje, češ, da ni vlada storila ničesar za državne uradnike in državne služabnike, odkar se je uravnila plača državnih uslužbenecv. Izjavil je, da bi uvedba procentualne draginje doklade zahtevala približno 52 milijonov kron na leto, zato zamore vlada pomagati le v konkretnih, in posebno ozira vrednih slučajih. Minister je dejal, da uleži vlada v prihodnjih dneh predlog, da se aktivitetna doklada deloma uračuna v pokojnino ob povišanju pokojninskih prispevkov ter je razložil težave kodificiranja službene pragmatike. Vlada je uradnikom vedno naklonjena, odločao pa mora obsajati način, kako se v zadnjem času od strani uradnikov stavlja take zahteve. (Pohvala in protestni kliči.) Razprava se bo nadaljevala jutri.

DUNAJ 13. Državna zbornica pojie v soboto na božične počitnice.

Sporazumljenje med Italijani in vlado.

Sporočilo, da se ob italijanskem vseučiliškem vprašanju prično pogajanja tudi s tržaško občino, komentirajo listi v obče kakor znak, da je prišlo do sporazumljenja med Italijani in vlado in da se je odločila poslednja za Trst kakor sedež italijanskemu vseučilišču. Le »Neue Freie Presse«, ki pa je v notoričnih zvezah z italijanskimi poslanci daja stvari drugo lice, ko piše: Italijani sami so sprevideli, da ne morejo računati na naklonjenost poslanske zbornice do njihovih nujnih predlogov, ker se ima zbornica sedaj baviti z drugimi važnimi stvarmi. Ker se jim je tudi vlada približala in jih zaprosila, naj odstranijo svoje nujne predloge, so sledili razgovori med vlado in voditelji italijanskega kluba, ki so imeli ta vseh, da so Italijani ustregli želji vlade. Za to pa hoče vlada vstreti drugim željam Italijanov, ki se ne nanašajo na vseučiliščno vprašanje.

Stvar stoji torej tako, kakor smo označili včeraj: vsi so si navskrzi in nič ne vemo pozitivnega, v kaki smeri se imajo vršiti bodoča pogajanja in kakov kompenzacijski objekt je namenila vlada Italijanom! To pa izjavljamo že dave, na vsa glas in z vso odločnostjo, da se Slovani Primorja z vsemi sredstvi uprejo eventualnemu namenu vlade, da bi na naše stroške zadovoljevala Italijane! Izlasti pa se upremo z vso silo proti temu, da bi občina nosila troške za italijansko vseučilišče, da bi torej tudi mi slovenski meščani morali se svojimi krvavimi žulji vzdrževati institucije, ki bi pomenjala za nas silen udarec. To bi

matere. V nas se ljudje izrabljajo hitro kakor rjast denar. Iz prvega se sveti vse kakor čisto srebro, kakor sijajno poštenje, a čim je minolo nekoliko časa, in je to prešlo skozi nekoliko rok, pa prihaja na dan baker, prihaja rja, in vidiš, da ta denar ni skoro nič vreden. Pravični moramo biti, strogi, strožji nego kedaj, dokler ne utrdimo onega, kar so nam razruvali tujinci in kar nam namerjajo ugrabiti.

Mi imamo pravico do tega, saj ima tudi vsaka zver pravico do tega, da brani svoje življenje. V to jej je Bog dal nohte in zobe. A mi ljudje, mi Hrvatje da ne bi imeli te pravice, ko je navalil na nas sovražnik od severa, juga, vzhoda in zapada? Imamo, bratje, in braniti se hočemo, kolikor nam je Bog dal moči, do zadnje kaplje krvi. Hrvat, ki se je dvignil proti Hrvatski, pade pod kopita naših konj, ker, kdor ni z nami, je proti nam. Ko bomo enkrat mirni, srečni in svobodni, potem bomo mogli tudi prekovati ljuto sabljo v plug in po naši divni domovini naj cvete narodu samo oljka miru! In Hrvat bo vsakemu narodu brat, ljubil bo vsakogar, ki ljubi pravico in poštenje. Vidite, to je moj nauk, in to bom, dokler bom živ, pisal povsodi in potrjal z ostrino sablje svoje. (Pride še.)

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Prokletstvo roman Avgusta Šenoce. — Nadaljeval ga dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—6.

Onega dne, ko so imeli v trogirskem svetovalstvu čitati pisma kralja Tvrdka in hrvatskega bana Ivaniša, sem bil slučajno tudi jaz v Trogiru, da si nakupim nekatere potrebne stvari za strica in za-se. Tu sem imel kaj gledati. Kar je bilo bolj poštenega in treznega, se je postavilo na našo stran, saj je bila Trogiru zagotovljena stara svoboda s pismom in pečatom. Samo Latini in podrepniki latinski so tudi sedaj še naperjali svoje rogove proti pravu in pravici, proti naravni vlasti ter so podkupili svojo smet, ki se, ne imajoča svoje hiše, klati po ulicah ter se hrani z odpadki živeža družih ljudi, in bi se prodala tudi vragu. V svetovalstvu so Mikačič besneli proti nam, dvigali pesti, a pred vsemi se je penil Luka. Nu, zastoj mu je bilo vse besnenje, zastoj njegovo gromenje. Vsklikaje so svetovalci pozdravljali kraljevo in

ilo nečuvano, ako bi se vprašanje, ki toli globoko posega v naš življenjski interes, reševalo brez nas. Nadejamo se, da se bodo naši zastopniki snali povzpeli na višino svoje dolžnosti, ki jim jo nalaga od naroda poverjeni jim mandat.

V občinskem zastopu zagrebškem se je v zadnji seji — v ponedeljek — izvršil dogodek velike politične važnosti. Večina je manifestovala v opozicijskemu smislu proti vladnemu sistemu s tem, da je županu Amrušu izrekla nezaupanje in mu ni hotela votirati proračuna.

Prejšnji župan Mošinški je županoval kakor kak — vladni paša. On je poznal le voljo od zgoraj, a se ni niti malo brigal za žustvovanje in mišljenje prebivalstva. Z železno roko je dušil sleherni svobodni politični dih v občini. Zato je vse, kar je v Hrvatski poštenega, občutilo kakor olajšanje, ko je to slepo orodje Khuenovske samovolje izgubilo s pozorišča.

Vendar ne bi hoteli reči, da je naslednika njegovega, sedanjega župana zagrebškega, pozdravljala javnost s posebnim navdušenjem, ker je vedela, da mož ni tako železen, kakor bi trebalo v dobi takega sistema, kakor je sedanjí na Hrvatskem. Nu, pozdravljala ga je vendar s simpatijami v nadi, da bo sedel odeslej na županski stolici zaslužena in — iskreno mož. V tej nadi se je videla javnost od dne do dne bolj prevarjeno. Bolj in bolj je župan Amruš nastavljal uho na tisto stran tam gori, kjer ne uživajo zaupanja hrvatskega naroda. Bolj in bolj je postajalo jasno, da je temu možu veliko več na naklonjenosti visokih madjaronskih krogov, nego li na simpatijah od strani prebivalstva. Povodom volitve v Koprivnici pa je Amruš popolnoma sprel krinko z obraza: kandidiral je proti opozicijskemu kandidatu in se očitno zanašal na vladno podporo. Pa je očitno na vladno stran. To je bila njegova tragična krivda, za katero je moralo priti zadetjenje. Prišlo je v zadnji seji občinskega zastopa zagrebškega, kakor že povedano: večina mu je izrekla naravnost, da mu ne zaupa, in odrekla mu je proračuna!

To pomenja padec župana Amruša. Ali na zvršetku te velepomembne seje je izjavil Amruš, da ne odstopi. To izjavo njegovo si tolmačijo v obče tako, da bo občinski zastop razpuščen in Amruš imenovan vladnim komisarjem. — »Pokret« vzklika: Župan Amruš je pa, živel komisar Amruš! S tem vzklikom se menda najtočnejše označajo — bodoči dogodki.

Demonstracija združenega bro-dovja proti Turčiji.

Iz Carigrada javljajo dne 12. t. m.: Danesnja nota Turčije vprejema vse zahteve, ki se nanašajo na kolektivni notí, med temi tudi ono finančnega pravilnika, tega z malimi neprincipijelnimi spremembami ter pravi, da poda Turčija generalnemu nadzorniku tezaevne ukaze, čm vlade umaknejo svoje odredbe. Tozadevna posvetovanja poslankov trajajo dalje. Zli se, da se stvar kmalu uredi.

Gibanje za konstitucijo na Turškem.

Ruska revolucija deluje tudi na svoje sosednje države. Tako se v najnovejšem času opaža v Perziji gibanje za konstitucijo, ki nabhaja mnogo pristašev med kmetstskimi sloji; tudi v Turški sami se čimdalje širijo glasovi za ustavno vlado. Turška vlada uduši gotovo tako gibanje v javnosti, ali ne bo jej možno, da je povsem zatré ker je na Turškem mnogo visokih dostojanstvenikov, ki si želijo ustavne vlade.

Dogodki v Rusiji.

Punt v ruski mandžurski armadi.

Iz Londona javljajo dne 12. t. m.: »Daily Telegraph« je o punktu ruske mandžurske armade priobčil še nastopno brzojavko iz Tokija: Armada generala Madarilova je po noči udrla v Harbin, zažgala vojašnice ter pobila okoli tristo puntarjev, ki so hoteli ubežati iz vojašnice. Čete, ki so ostale zveste, so v temi streljale ena na drugo. Konečno so bile čete Madarilova obkoljene od puntarjev, ki so prodirali vkljub ognjubrozostrelnih topov, ki so bili obrnjeni proti njim; mnogo vojakov je bilo ob tej priliki ubitih. Med tem se je ogenj razširil po vsem mestu.

Drobne politične vesti.

Resne agitacije na Erdeljskem. Budimpeštanski list »Magyarország« poroča iz Kološvara nastopne podrobnosti o agitaciji med Rumuni na Erdeljskem. Rumuni, ki prebivajo v vaseh v Topaeľfivjakiu gorah, so se oborožili ter požigajo madjarske vase, tako da mora prebivalstvo bežati. Podobni odnošaji vladajo baje v okraju Aburdanya in Offenbany-jí. Madjarski prebivalci se preokrbujejo z orožjem. Prebivalci v Aranyosu in Gyeresu so pri neki trgovini z orožjem v Kološvaru naročili 500 pušek in 50.000 patron. Naročila prihajajo tudi z drugih krajev, tako da nimajo prodajalci dovolj orožja na razpolago.

Obsojeni nemški novinarji. V terek je bila dovršena kazenska razprava proti odgovornemu uredniku »Berliner Tageblatt« Mylsu in bivšemu uredniku »Vorwärts«, Büttnerju, radi razžaljenja kolonialnega ravnatelja Stiebela. Oba urednika je tožil državni tajnik vsajnih stvari. Myls je bil obsojen na 1500, Büttner na 1000 mark globe.

Premoženje češkega naroda. Danes deluje v Pragi 15 bank in 53 podružnic na Češkem, Moravskem, Šleskem in drugih avstrijskih kronovinah z 2500 milijonov kron. Premoženje vseh praških bank in posojilnic je leta 1903. znašalo 2165 milijonov kron — poldrugo milijardo več, nego leta 1888.

Domače vesti.

— **Umrl je** te dni v Laganu (v Švici) podpredsednik graškega višjega sodišča, gospod dr. Josip Scheuchenstuel. Pokojnik je bil sin nekdanjega predeednika kroškega sodišča v Novemestu in Primorju Julije. Rodil se je leta 1850. Pokojnik je bil naklonjen Slovincem.

Umrl je gospod Josip Miklaušič, oče blagorodne gospe soproge dr. Martine, priljubljenega zdravnika v obeh dveh naših delavskih podporih društvih. Pogreb bo danes popoldne iz hiše žalosti Via nuova št. 9. Ugodni družini dr. Martinovi naši iskreno sožalje.

Občinske volitve v Voloskem Opatiji. Iz Voloskega nam pišejo: Btka je izvojevana — častno za nas. Splošni izid je takov-le:

V tretjem razredu je dobila naša hrvatska narodna stranka vseh 258 glasov, torej so bili naši kandidati enoglasno izvoljeni.

V drugem razredu so dobili naši kandidati po 23 glasov, nemški pa po 11 glasov.

V tretjem razredu so dobili naši kandidati vseh 33 glasov bili so torej enoglasno izvoljeni.

Italjani se sploh niso udeležili volitev. Nemo pa, ki to se spustili v boj, so dobili primerno lekcijo. Pa so tudi res že postali objestni preko vse mere. Izlasti pa velja to glede onih, ki so prišli semkaj gladni, a bi hoteli sedaj, ko so si tu opomogli, gospodariti in narekovati narodu, ki biva tu že stoletja. Iz imenika izvoljencev, ki vam ga ob enem pošiljam, pa morete razvideti, da je naša stranka vzlele tej provokaciji iz lastne volje, pokoreča se čutu pravičnosti in tolerancije, sama in iz lastne volje privolila Nemcem primerno zastopstvo in primeren vpliv.

Imena izvoljencev tretjega razreda ste že priobčili. Izvolite toraj priobčiti tudi izvoljence II. in I. razreda! V drugem razredu so bili izvoljeni kakor zastopniki:

Baumgartner Josip, Opatija, Bohinec Josip, Volosko, dr. Fabjančič Niko, Volosko, dr. Glax Julius, Opatija, Jurković Jakob, Opatija, Marochino pl. Rade, Volosko, dr. Pošćić Ivan, Volosko, in Priskić Petar, Opatija; namestniki: Fiamin Josip, Opatija, Perčić Franjo, Volosko, Rajčič Juraj, Volosko in Stanger Rudolf, Opatija.

V prvem pa kakor zastopniki:

Dr. Landr Josip, Opatija, Perčić Niko, Volosko, Rajčič August, Opatija, Šimunić Anton, Volosko, Stanger Iacento, Volosko, Stipančić Mate, Opatija, dr. Trinajstić Mate, Volosko, in Maglica Josip, Opatija; namestniki: Fjamine Pavao, Opatija, Letiš Ivan od Feliksa, Opatija, Rajčič Anton, Volosko, Stanger Felice, Volosko.

Kakor vidite, so naši volilci poslali v občinski zastop res najbolje može, tako, da je opravičena nada, ki jo goje občinarji, da bo namreč novi zastop pošteno, vstrajno, modro in razumno upravljali občinske stvari

ter da bo vapošno skrbel za še večjo povzdigo in še sijajnejši procvit te naše itak že slavne občine volosko-opatijske, da bomo dosegali cilj, ki mora biti pred očmi vsakemu pravemu rodoljubu: da bomo mi gospodarji v hiši, a da se bo tudi gost čutil srečnega in zadovoljnega v njej.

Ljudska šola v Škedenju. Minolo je že precej časa, odkar so potihale »jeremijade« iz Škedenja. Človek bi mislil, ali da je sedaj vse v redu, ali pa, da je vrli dopisnik »jeremijad« umrl. A ni resnično ne eno ne drugo.

Škedenj je po veliki večini slovenska narodna zavedna vas. Vsa čast za to tukajšnjim društvom: »Vesilci«, »Čitalnici«, »Gospodarskemu društvu« — posebno pa značajnim voditeljem teh društev!

Vendar mi nekaj ne da miru in me sili, da z nova namakam pero v zaprašeni tintnik.

Naša ljudska šola, obsegajoča slovenski in italijanski oddelek, ki jo imenuje neki tržaški list (ne vem, kakaj) »l' universita di Servola«, odgovarja v svojem slovenskem oddelku popolnoma svojemu namezu: Povdarjamo: v slovenskem oddelku. Kako mora biti pa v italijanskem oddelku, to si lahko predstavljamo, če pomislimo da pohaja ta oddelek mnogo, premnogo otrok naših starišev, glede katerih pa moram, da si gotovo nerad, dostaviti, da so ti sicer slovenske narodnosti, ali — neke posebne vrste. Ubogi otroci se uče s trudom in naporom in včasih gledajo sirote prav debalo, kaj neki jim razlaga učitelj v tujem jeziku?! Stariši, stariši, pomnite, da to ni prav! Kam dovaja to, da dajete svoje otroke v tujo ljudsko šolo? Nasledki pridejo gotovo, in takrat vam bo le žal. Mari je tisti par čevljev, ki ga vaš otrok dobiva (da ali ne) v italijanskem oddelku, več vreden, nego pa narodnost, na katero mora otrok pozabiti; nego materini jezik, ki ga otrok v šoli ne sme več govoriti in ga mora torej pozabiti, pohajaje italijansko ljudsko šolo?! Mari vam ni znan cilj takih in enakih šol nasproti našim otrokom?! Kaj bo iz njih, ko odrastejo šoli? Težek vam je odgovor na to vprašanje, to vem.

No, hvala Bogu, da je od leta do leta vedno manje takih starišev cizroma takih otrok. Na tem pa imajo nedvomno naša domača društva veliko zaslugo. Slovenska ljudska šola v Škedenju šteje osem razredov. Deset in več bi jih bilo lahko če bi vsi slovenski stariši vršili svojo dolžnost ter pošiljali svojo dečo v slovenski oddelek ljudske šole.

Kakor je bilo že večkrat omenjeno v »Edinosti«, imamo pri nas tudi nemško — nepotrebno šolo. Nu, ker je bilo že epetovano govora o tej šoli, zdi se mi nepotrebnost, da bi na dolgo govorili o njej tudi v tem dopisu. Morda bi si ta šola in njeni zaplečniki šteli to še v posebno čast, da se toliko govori o njej. Še toliko moram konstatovati v svari našincem, da je tudi ta šola past, nastavljena slovenskim otrokom. In res je nekaj »slovenskih« starišev vpisalo svoje otroke v to šolo! Na srečo da jih ni mnogo. Sicer pa naj reče kdo, kar hoče, v Škedenju imamo na ta način kar tri šole, tako, da omahljivi stariši res ne vedo, za katero naj bi se odločili. Noben omikan in — pameten človek ni nasproten poznavanju več jezikov; ali podlaga učenju, prvi nauki naj bo v materinem jeziku, ker stem se vesplja v otroka prva ljubezen do jezika samega in pozneje do narodnosti. Vaši otroci naj se izuče torej poprej v svojem domačem jeziku in potem naj se uče drugih jezikov. Italijanska in nemška ljudska šola sta za naša otroke raznarodovalni, narodnopoljubljivi, v takih šolah postajajo vaši otroci — izdajice naroda, ki bodo kdaj sramotili svoj rodni jezik — svojo rodno mater! (Zvršetak pride.)

Koroški srednješolski profesorji. Pod tem naslovom čitamo v Omladini:

Že večkrat smo pisali o koroških razmerah, v katerih živi in se vzgaja srednješolci. Ne le družabne razmere, zastrupljene in prepojene z nemškim duhom, ne le pomnjanje narodnih prireditelj, gledališč, koncertov itd., ampak tudi šola je velik germanizatorični činitelj. Kar ne pogublja in uničuje nemški profesor, mu pomaga uničiti njegov — slovenski kolega. Znano je, da je na celovski gimnaziji tudi par slovenskih profesorjev. In ravno ti slovenski profesorji pritiskajo slovenskega dijaka, boječi se kritike svojih nemških kolegov. Pripetilo se je, da je bil slovenski dijak skozi vsa leta odličnjak, a pri maturi mu je dal gospod Sket »zadostno« iz — slovenščine, samo da bi ne mislili

namški profesorji, da protežira slovenske dijake. S takim postopanjem je spravi prof. Sket že marsikoga v nasprotaj tabor. Znan je tudi slučaj, da je profesor Scheinigg nasvetoval slovenskemu očetu, naj vpiše svojega sina za Nemca, da se dečku ne bo treba učiti slovenščine. Pri nas Slovincih je škoda vsecega, ki se izgubi, tembolj žalostno je, če naši ljudje tako postopajo na Koroškem. Ne zahtevamo protekcije za slovenske dijake, pač pa pravičnosti!

Od sv. Jakoba nam pišejo: V izdanju Vašega lista od 1. t. m. se je neki dopisnik pohvalno izrekel o našem pogrebem društvu in njegovi koristnosti. Jaz moram le pritrditi vsemu, kar je rekel, ker sem izkusil to na lastni koži. Vele nagovarjanja nekega uda tega društva sem se bil vpisal tudi jaz. In glejte, pred kakimi 8 meseci me je bila res zadel huda rodbinska nesreča: umrla mi je osemletna hčerka. Ker sem bil v denarni zadregi, sem se obrnil do blagajnika, društva, g. Primožiča, s prošnjo, da bi mi hitro izplačal pogrebino. In res mi ni bilo treba nič čakati. Tako sem mogel prirediti svojemu stanu primeren pogreb, huja bi bila moja žalost po ljubljani hčerki, če bi ne bil mogel tega! Po lastnem izkustvu torej priporočam tudi jaz izlasti neimovitim rojakom, da se vpišejo v to društvo in naj si utržejo tisto krono na mesec.

Passivni odpor staveev v Ljubljani se je včeraj nadaljeval. Zato so ljubljanski listi tudi včeraj izšli v manjši obliki.

Prišel je delat pokoro. Včeraj je prišel iz Aleksandrije v Trst z Lloydovim parnikom »Hababurg« 21 letni dijak Oskar Breuer, doma iz Kapošvara na Ogrskem. Prišel pa ni prostovoljno in sam, ampak pod spremstvom kavana avstro-ogrškega konzulata v Aleksandriji, ki je »fanta« pošlal nazaj v domovino na zahtevo budimpeštanskega sodišča, ker ima namreč poravnati račun, glede neke goljufije za 980 K.

Policijski oficijal Kreizer je šel na parnik, kjer je Oskarja kar najljudejšje sprejel in ga potem spremil v ulico Tigor št. 4, kjer so mu gostoljubno dali na razpolago stanovanje in hrano, dokler ne bo vse v redu, da ga odpošljejo v Budimpešto.

Tatvina o belem dnevu na javni ulici. Brusač Valter Cozio ima svojo delavnico v takozvanem prehodu sv. Ivana (Passo S. Giovanni). Včeraj popoldne, malo pred 4. uro, ko je kar mrgolelo ljudij po onem prehodu, so neznani tatovi nasilnim načinom odprli Cozиеvo izložbeno okno ter iz istega ukradli 19 različnih nožev, v vrednosti 20 kron.

Koledar in vreme. Danes: Spiridijon, škof; Vranislav: Zalica. — Jutri: Irenej, škof in mučenec; Vlastimir; Cvetana. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 10° Celsius. — Vreme včeraj: lepo.

Društvene vesti in zabave.

Velika slavnost »Triglava«. Velika slavnost, ki jo priredi akad. tehn. društvo »Triglav« v Gledu o priliki svoje 30-letnice, se bo vršila dne 4. svečana 1906 v Celju. Opazujemo že sedaj na to slavnost, ki obeta biti, kakor nam že kažejo priprave, v resnici nekaj izrednega!

25. svojo predstavo priredi naše »Dramatično društvo« prihodajo nedeljo. To bo torej nekaka jubilejna predstava. Poleg, da so »Rokovnašci«, ki se uprizore v nedeljo, jedra našemu občinstvu najpriljubljenejših iger, je zanimanje za njih to pot še posebno ker bo karakterist čro vloge Blaža Mozola igral umetnik g. Verovšek, ki se je minolo nedeljo toli ugodno uvel pri našem gledališkem občinstvu.

»Tržaški Sokol« bo imel dne 15. t. m. ob 8. in pol uri zvečer v društveni telovadnici važno odborovo sejo, katere se naj bratje odborniki gotovo vdeleža.

Razne vesti.

Tri milijone gosij so leta 1904 uvozili iz Ruske na Nemško. Samo v Berlin jih je prišlo 2 milijona.

Mesto Praga je imelo po ljudskem štetju leta 1900, na ozemlju, ki meri 20:59 štirjaskih mirijametrov, v 5344 hišah 222 831 prebivalcev, med temi je bilo 198.860 Čehov in 20.602 Nemca, drugi so pripadali raznim drugim narodnostim. K policijskemu okrožju spadajo še razna praška predmestja, ki so imele na ozemlju 51.71 štirjaskih mirijametrov 252.850 prebivalcev. Od teh je bilo 237.014 Čehov in 13.429 Nemcev,

Sprejema vloge: na knjižice po 3 1/4 % obresti, na tekoči račun po 3 1/2 % obresti z odpovedjo 8 dni, na žiro račun 3 1/4 % brez odpovedi do K 40.000, za večje zneske pa se je treba glede odpovedi sporazumeti.

Vse vloge se potrdijo v tozadevnih knjižicah.

Izdaja nakaznice na vsa glavna tržišča monarhije in inozemstva in dovoljuje kredit proti dokumentom ukrcanja.

„JADRANSKA BANKA“ v TRSTU.

ulica Nicolò Macchiavelli 26.

eskomptuje menice, daje predujme na vrednostne papirje kakor tudi na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Preskrbuje vsa borzna naročila najhitreje in najvestneje pod kulantnimi pogoji.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, devize, inozemski zlati in srebrni denar ter bankovce, vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji.

Posreduje in konvertira hipoteke pri prvih hipoteknih zavodih pod najugodnejšimi cenami.

MALA OZNANILA.

V novi prodajalnici jestvin in kolonijal Petra Peternei v ulici Giulia št. 76 je v dobri vsakršne jestvine kakor: kavo, riž, testenine (zapejake), sladkor, turško in belo moko, naravno maslo, srece, milo, jedilno olje preve po 36 novč. — Blago vedno sveže. —

MIRODILNICA Henrik Bonetta ul. Carradori 18 (vga) (Hepa)

Specializirana na izdelavo in medicinskih drog, harv, pokosti, lakov, krt, čipčip, naravnega in parfumanega mila, petroleja, spirita (reže) za goriti. — Barvila za čiščenje vna.

Nizke cene. Prodaja na debelo in drobno

Jurist, ki zna slovensko in nemško ste-nografijo in pisati se strojem, želi vstopiti kot stenograf v kako pisarno. Naslov pri »Edinosti«.

Kot zastopnik išče mesta trgovsko izobražen, slovenskega, nemškega in nekoliko italijanskega jezika zmožen gospod. — Naslov pove uprava »Edinosti«.

Pro, 5149.

Natjecaj.

Na temelju zaključka občinskega zastupstva od 20. novembra 1905. razpisuje se natjecaj za jedno mesto občinskega nadredara sa godišnjom plačom od 1000 kruna in 100 kruna godišnjih za odielo i za jedno mesto občinskega redara sa godišnjom plačom od 750 kruna i 100 kruna godišnjih za odielo, plača izplativa u posticipatnih mesečnih obrocih.

Molbe za oba razpisana mesta imajo se podnesti do 26. decembra 1905. na podpisano občinsko poglavarstvo, priloživ istim krstni list, svjedočbu občinarstva, ponašanja, školsku i lječničku, te vojničke dokumente.

Natjecatelji za mesto občinskega nadredara imajo dokazati, da su služili u redarstvenoj službi ili kod oružništva ili kao podčastnici v vojski i da su njim poznati redarstveni propisi.

Občinsko poglavarstvo. KASTAV. 30. nov. 1905.

Jelušić, načelnik.

V pomnožitev osobja sprejmeva za modni in svileni odelek dobro izurjenega pomočni kavešcega slovenskega, ital. in nemšk. jezika več po dogovoru. Prva goriska modna in manifakturna trgovina

Pregrad & Černetič

Corica, Trgovski dom.

Največja iznajdba novega stoletja

Samo glđ. 2.55 stane ravnokar izumljena nikelj-nasta remont. žepna ura, znamka System-R-SKOPF-Patent. s 36 urnim tekom svetlečim se kazalcem in 3-letnim jamstvom. Ena krasna verižica in 5 predmetov za lišp se doda brezplačno. Ako ne ugađa, se vrne denar. — Pošilja na povzetje ali predplačilo

M. J. HOLZER, zaloga ur in zlatanin. Krakov, Dietelj ul. 73, Sv. Sebastj. ul. 26. Zalagatelj e. kr. državnih uradnikov. Cenik ur in zlatanin brezplačno in franko. — Iščejo se agenti.

Narodni kolek je vobiti pri upravi „Edinosti“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON TRST, ULICA CASSA DI RISFARMIO 5

REDLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH SATEVAN KATALOGI BREZPLAČNO.

Med. Un. dr. Hinko Dolenc zobozdravnik, izvežban na kliniki v Gradcu in v Berlinu

otvori jutri dne 15. decembra t. l. svoj **zobozdravniški atelje** v Trstu, ulica Ponterosso šte. 5, II. n.

Izvrše al bo vsakršne plombe zobovja v kavčuku, zlatu in br. z plate, obturatorje in regulacije nepravilno izraščanih zob.

Izdiranje zob brez bolečin.

Ordinova bo od 8.—12. dop., 2.—6. pop.

Prvo primorsko podjetje za **prevažanje pohištva in spedijsko podjetje RUDOLF EXNER - TRST**

Telefona št. 847. - Via della Stazione št. 7. - Telefona št. 847

Filijalke v PULI, CORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Posiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladišča.

Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“** ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH

Točna postrežba in nizke cene.

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih priprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati n česar — Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi.

— Družba pletilnih strojev za domače delavce — **Thos H. Whittik & Co.** — PRAGA, Petráské náměstí 7-156 — TRST, ulica Campanile 13-156.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan) tovarna pohištva s strojevnim obratom

poroča slavnemu občinstvu svojo **zalogo pohištva** prej **ANTON ČERNIGOJ**

via dei Rettori šte. 1 (Rosario) - v Trstu - tik cerkve Sv. Petra v hiši Marenzi

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Pohištvo izdeluje se solidno, trpečno in lično, in sicer samo iz lesa, posušenega v tovarniški sušilnici a temperaturu 60 stopinj.

Vsaka konkurenca je izključena. Album pohištva pošlja se brezplačno.

Prodaja se tudi na mesečne obroke.

Zastopstva v: TRSTU, ŠPLJITU in ALEKSANDRIJI (ORJENT).

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metodija!

Tržaška posojilnica in hranilnica registrirana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza Caserma šte. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daje samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5 1/4 %, na menjice po 6 %, na zastave po 5 1/4 %.

Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejene varnostne celice za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poslovno hranilniški račun \$16.004.

Najkoristnejša hišna darila so SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI.

SINGER & Co. akc. društvo za šivalne stroje. TRST CORSO 34 TRST

Doge za parkete hrastove ali jelove prve vrste prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni **Zaloga lesa - Miclavez** ulica Fonderia št. 7

Zavarovalnica za zavarovanje proti ognju išče izurjene potovalce

Reflektanti naj svoje ponudbe oddajo — administraciji lista »Edinosti«.

Kovaška mehanična delavnica livarna kovin, za od za niklovanje, vozla-čevanje, posrebrnje, pokotlorinjenje in pocinjenje.

VIKTOR FANO ulica R. Zovenzoni št. 4

ZALAGA PRVE TRŽAŠKE TVRDE

ANTON SKERL mehanik, zapriščeni zvedeneo.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst. Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvorčkov. Izključna prodaja gramofonov, zvonofonov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popravljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON šte. 1734.

Za božično in novoletno darilo!

Čudo v ceno!

500 komadov samo za gold. 1.85.

Ena krasna zamajčeno dobro ideoča precizijska ura na 36 urni tek s pozlačeno verižico 1 krasna špila s ponar. biseri, kravato, 1 pozlačen prstan s ponar. kamnom za gospode ali dame, 1 krasna garnitura gumbov iz 3% double zlata za manšete, ovratnik in prsa, 6 platnenih žepnih rut, 1 jako lepa žepna pisalna oprava, 1 krasno žepno ogledalo v skatljici z glavnikom, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 vez. beležnica, 12 razglednic slavnih umetnikov zadnjega stoletja, 72 angl. pisalnih peres in 395 raznih reči, ki so v hiši neobhodno potrebne. Vse skupaj z uro, ki je sama toliko vredna, stane le gold. 1.85. Pošilja na povzetje ali predplačilo.

H. SPINGARN, Krakov št. 43.

Kdor naroči 2 zavitka, vdobi v dar 1 lep žepni nožič na dve rezili, pri več kot 2 zavitkih se priloži vsakemu po 1 tak nožič. Za kar ne ugađa se denar takoj povrne.

Zaščitna znamka: „Sidro“.

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za **Pain-Expeller**

je splošno priznano kot izvrstno bol blažiljoče mazilo; cena 80 stot., K 1-40 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljene domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“, iz **Richterjeve** lekarne, potem se je gotovo prejel originalni pridelek.

Richterjeva lekarna Elizabetine ulice šte. 5, nova. Pri „Zlatem levu“ v PRAGI Dnevno razpoložljive.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ki nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodne zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravo do dividende.

„Slavija“ vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31,865.386/80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159/57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakosi slovensko-narodno upravo.

Vsa posojila daje: Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajše. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.